

Pracovní list č. 7

Plazi – šupinatí – mladší

<i>Věková skupina:</i>	2. - 3. třída
<i>Počet stran:</i>	5
<i>Časová náročnost:</i>	10 minut
<i>Vzdělávací cíl:</i>	Děti budou znát základní informace o chameleonovi.
<i>Postup při vypracování:</i>	Děti si přečtou text. Prohlédnou si chameleona a zkusí v bludišti proplést jeho dlouhý jazyk, až k mušce.
<i>Zpracovala:</i>	Alena Procházková
<i>Ilustrátor:</i>	Vitudanish Dara, student Gymnázia Dr. J. Pekaře
<i>Rok zpracování:</i>	2017
<i>Použité zdroje:</i>	

1. ČIHAŘ a KOL., 1988. *Příroda v ČSSR*. 3. rozš.vyd. Praha: Práce.
2. ZICHÁČEK, Vladimír, 1995. *Zoologie*. Olomouc: Fin. ISBN 80-85572-74-5.
3. ZWACH, Ivan, 1990. *Naši obojživelníci a plazi ve fotografii*. Praha: SZN. ISBN 80-209-0053-5.
4. VELENSKÁ, Nataša, 2007. *Chameleon jemenský*. Rudná u Prahy: Robimaus. ISBN 978-80-903-3570-7.

Pracovní list č. 7: Plazi – šupinatí

Teoretické informace

Do této podtřídy patří všichni ještěři a hadi. Jsou rozšířeni hlavně v teplých zeměpisných pásmech. Hadi svlékají opotřebovanou kůži vcelku, ještěři po větších kusech. Kromě vejcorodých plazů jsou i plazi živorodí. Tato adaptace umožňuje rozšíření do chladných oblastí, příp. do vyšších nadmořských výšek.

Vysoká teplota a nízká vzdušná vlhkost rozšíření plazů nepřekážejí. Na rozdíl od hadů mají ještěři pohyblivá oční víčka a projevují se jevem nazývaným autotomie. Autotomie je samovolné odvržení ocasu při ohrožení života. Je to projev pasivní obrany, jehož cílem je odvést pozornost nepřítele od živočicha k prudce se zmítající části ocasu.

Chameleon pardálí

Vzhled

Samci jsou výrazněji zbarvení. Jsou větší než samice. Samička dorůstá délky okolo 35 cm, sameček výjimečně až 50 cm. Na hrdle mají obě pohlaví hrdelní hřeben sahající až k ocasu, u samců je vyšší. Chameleon zaujme především svým jedinečným zrakem, uměním měnit barvy a dlouhým lepkavým jazykem.

Oči tvoří velmi nápadný prvek hlavy. Chameleon dokáže oči jako periskopy natočit na jakoukoli stranu, nezávisle na sobě, aniž by pohnul hlavou. Změna barev u chameleona je zapříčiněna jak snahou splynout s okolím, tak i jeho pocity. Každý druh chameleona má založené jiné barvy, které však může poskládat i do vzorů. Pomocí barevných vzorů se nejen domlouvají, ale i prozrazují své nálady a pocity. Jeho dlouhý vymrštitelný jazyk svou délkou dosahuje délky celého těla. Ocas je většinou delší než tělo a při pohybu slouží jako pátá končetina.

Rozšíření

Žije na Madagaskaru. Dospělí jedinci se vyskytují převážně na stromech, zatímco mláďata spíše chodí po zemi, kde nejsou tak velké výkyvy teplot a vzdušné vlhkosti a je zde snadno dostupná potrava.

Aktivita

Chameleon je převážně denní živočich.

Způsob života

Chameleon je silně teritoriální samotář a nesnese žádnou konkurenci. Pokud dojde k setkání dvou samců, navzájem se zastrašují.

Potrava

Tento živočich je všežravý, ale upřednostňuje živočišnou složku potravy – od hmyzu po ochlupená myši a potkaní mláďata.

Rozmnožování

Samice po oplodnění klade vajíčka.

Délka života

Obvyklá délka života je u samce kolem 6 let, u samiček méně.

Zajímavost

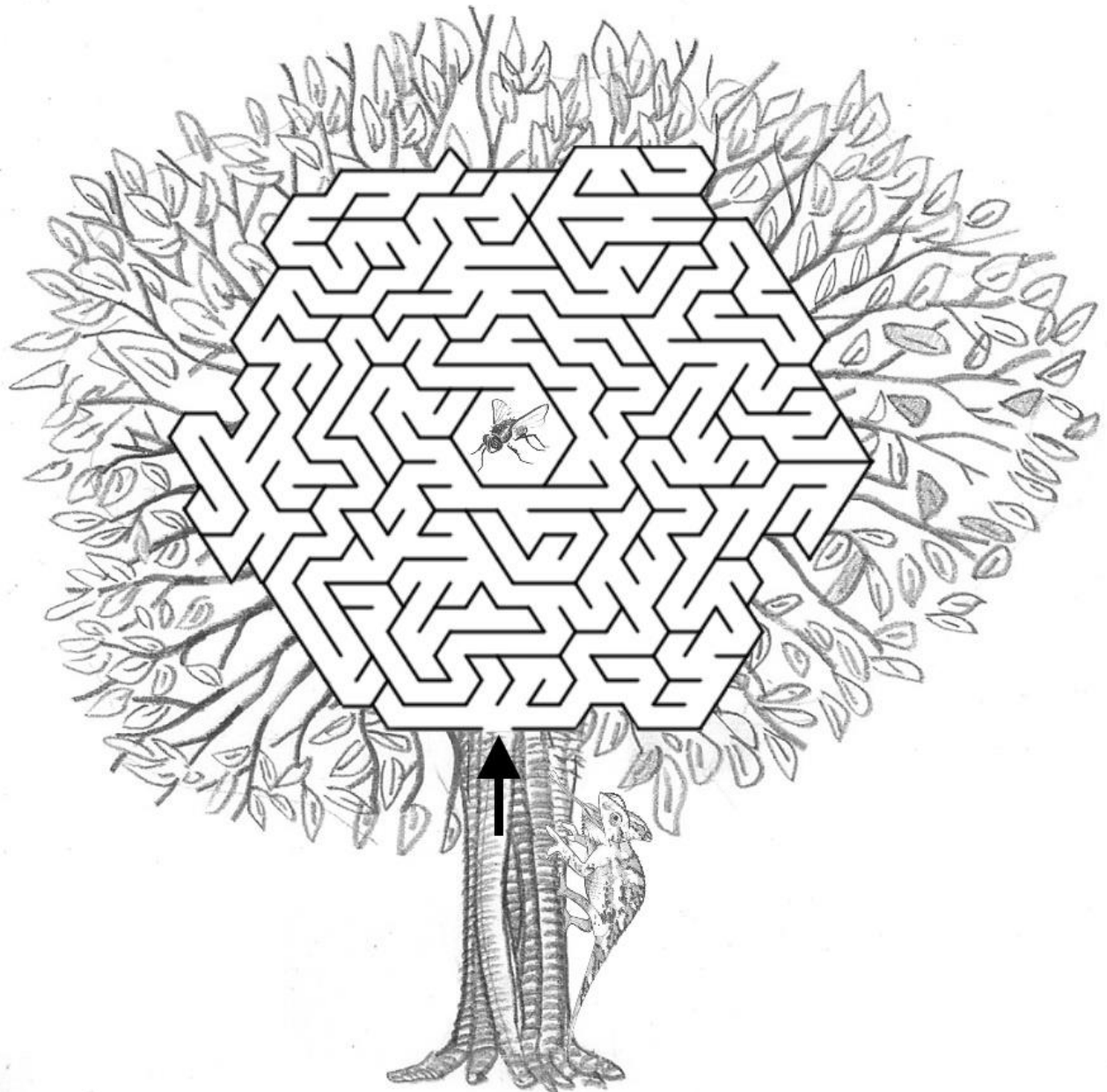
Chameleon pardálí je dokonalý lovec. Potravu – hmyz – dokáže spatřit na velkou vzdálenost od sebe a každé oko zvládne v jednom okamžiku vytáčet na jiné cíle. Roste celý svůj život. Kůži svléká v cárech několikrát do roka, ve stáří již jen jednou za rok.

Pracovní list č. 7: Plazi – šupinatí plazi

Chameleon pardálí

Chameleon je ještěř. Po páření samička naklade vajíčka. Počet se pohybuje okolo 40. Zahrabe je do děr, které si vyhrabe v zemi a trvá zhruba 6 měsíců, než se vylíhnou mlád'ata.

1. Propleť jazýček bludištěm, aby si mohl chameleon sníst mouchu. Poté si chameleona pozorně prohlédni a vybarvi jej správnou barvou pastelek.

Pracovní list č. 7: Plazi – šupinatí plazi

2. Všimni si, jak má chameleon dlouhý jazyk. Jazyk má často delší než zbytek těla. Chameleon ho dokáže vymrštít neuvěřitelnou rychlostí, lidské oko tento pohyb téměř nezaregistruje – kořist je zasažena ve zlomku vteřiny. Jazyk chameleona je lepkavý. Jakmile chameleon jazykem kořist zachytí, stejnou rychlostí jej vtáhneme zpět do tlamy.

